

Ikasleen euskararen erabilera eskolan hizkuntza-ereduarean arabera. EAE

Definizioa

LMH4ko ikasleek (10 urte inguruko haurrak) eta DBH2koak (14 urte inguruko nerabeak) eskolan zein hizkuntzatan aritzen diren jasotzen du adierazle honek. Zehazki honako lau egoerak aztertzen ditu: irakaslearekin gela barruan erabilitako hizkuntza, irakaslearekin gelatik kanpo erabilitakoa, ikaskideekin gela barruan erabilitakoa eta ikasleekin jolaslekuan erabilitakoa. Horrez gain, lau erabilera horiek uztartuz erabilera orokorra kalkulatu da.

Hedadura

Euskal Autonomia Erkidegoa

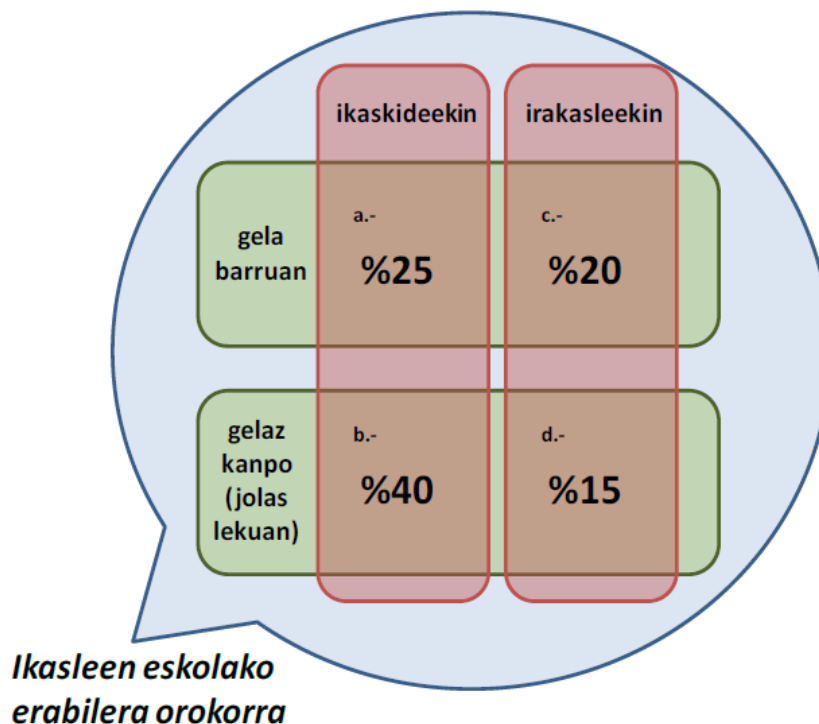
Aldagaiak eta kategoriak

- Datu orokorra: erabilera-tasa esleितua
- Beti euskaraz
- Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago
- Bietan berdin
- Gaztelaniaz euskaraz baino gehiago
- Beti gaztelaniaz
- Beste hizkuntza batean

Ikasleen eskolako euskararen erabilera orokorra kalkulatzeko, gaiari buruz inkestan jasotako lau galderaren emaitzak hartu dira kontuan:

- Ikaskideen artekoa gelan
- Gelako lagunekin jolaslekuan
- Irakasleekin gela barruan
- Irakasleekin gelatik kanpo

Lau erabilera horiek konbinatu dira ikasleen eskolako erabilera orokorra mendeko aldagai trinkoa osatzeko, baina ez zaie lau erabilerei pisu bera eman aldagai trinkoaren barnean. Irudi honetan adierazten da zer-nolako pisua eman zaion lau erabilera horietako bakoitzari:

Haztapena hiru parametro hauen arabera egin da:

1. **Mintzajardunaren zenbatekoa:** zenbaki zehatzetan ezin eman baliteke ere normalean, bistan da ordu gehiago "sartzen" dituela LMH4ko (zer esanik ez DBH2ko) ikasleak bere ikaskideekin, irakasleekin baino. Ordu gehiago hitz egiten. Funtsezkoa da puntu hori: jardunak, hitz egiteak (mezu-iturri izateko gaitasun eragileak, ez besteri entzundakoa ulertzeko jasotze-gaitasun hutsak) aktibatzen du hiztunon erabilera, bere osoan. Ahozko jarduna, hitzezkoa, bereziki da alor horretan zentrala.
2. **Mintzajardunaren nolakoa:** gizarte-bizitarako garapen-oinarri gisa esanguratsuagoa da ikasleen arteko erabilera informala, eguneroko asmo-gogo-beldur-irrikez oratua, trebetasun- edo ezagutza-item kurrikularrak lantzeko jarduera formala baino. Funtsezko puntua da hori: Pitagoras-en teorema (eta hura azaltzeko hizkera moldea) ez dugu gehienok, eguneroko bizian, baliatu beharrik izaten: han jasotzen den hainbat pautak egoki gerta liteke interakzio-baldintza formaletarako, baina (lanbide batzuetako jarduerak esparru batzuetan izan ezik) gutxi dira halakoak hiztun-elkarte gehienetan eta are gutxiago (euskara-erdaren funtzio-moldaera nagusiaren ondorioz) gurean.
3. **Mintzajardunaren situazio-egoera** (non-norekiko jardunaren eragina): diferenteak dira irakasleekiko harreman-jarduerak eta ikaskideekikoak, aurreko ataletan esandakoaz gainera, situazio-egoerak eragindako baldintzen aldetik ere. Libreagoak dira jarduerak batzuk, eta ingurumen-baldintzek behartuagoak besteak. Ingurumen-baldintza horiek adierazgarriak dira, bestalde, solidaritate/aginte parametroen aldetik ere. Horrek ere pisua du, nola ez, jarduerak horren aurrera begirako garapen-aukeretan".

Irizpide horietan oinarrituta eta finkatutako haztapena aplikatuta sortu dugun aldagai berriari **eskolako erabilera-tasa esleitua** edo **datu orokorra** deitu diogu.

Erabilera-tasa esleitua (datu orokorra) inkestak emandako erantzunen ugaritasuna laburtzeko eta balio numerikoa emateko egiten den kalkulua da. Kasu honetan aldagai honetan ikasleek emandako sei erantzun posibleak hartu eta honako erabilera-balio hauek esleitu zaizkie:

- Beti euskaraz = %100 euskaraz
- Euskaraz gaztelaniaz baino gehiago = %75 euskaraz
- Euskaraz gaztelaniaz beste = %50 euskaraz
- Euskaraz gaztelaniaz baino gutxiago = %25 euskaraz
- Beti gaztelaniaz = %0 euskaraz
- Beste hizkuntza batean = %0 euskaraz

Erabilera-tasa esleituaren bidez, Otik 100erako eskalan batez besteko datua zein den ezagutzeko aukera dago, sei kategorietako informazioa bakarrean laburtuz. Hizkuntza-erabilerari buruzko ikuspegi orokor bat izatea ahalbidetzen du horrek.

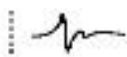
Azpi-adierazleak (gurutzaketak)

- Hizkuntza-eredua:
  - A eredia
  - B eredia
  - D eredia
- Solaskideak non:
  - Ikasleen erabilera irakasleekin gela barruan
  - Ikasleen erabilera irakasleekin gelatik kanpo
  - Ikasleen arteko erabilera gela barruan
  - Ikasleen erabilera euren artean jolaslekuan
- Maila:
  - Lehen Hezkuntzako 4. maila
  - Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako 2. maila
- Sexua:
  - Neska
  - Mutila

Iturria(k)

ARRUE Proiektua

Iturriaren ezaugarriak	ARRUE Proiektua 2004tik aurrera Soziolinguistika Klusterrak eta Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Sailak abian jarritako ikerketa da. 2010. urtean ISEI-IVEI erakundearekin egindako elkarlanerako akordioarekin Ebaluazio diagnostikoan berariaz integratutako galderen bitartez Lehen Hezkuntzako 4. Mailako eta Bigarren Hezkuntzako 2. Mailako ikasle guztien datuak biltzen dira. Ikasleek aitorturiko datuak dira, beraz, ikerketak eskaintzen dituenak. Ikerketa honen helburua Euskal Autonomi Erkidegoko ikasleen eskola-giroko hizkuntza-erabilera nolakoa den aztertzea da.
Eragiketaren arduraduna	Eusko Jaurlaritzako Hezkuntza Saila eta Soziolinguistika Klusterra.
Hasierako datua eta maiztasuna	2011n egin zen lehen aldiz. Bi galdetegi mota dira, bata laburra, bi urtean behin egiten dena, eta bestea osatuagoa, lau urtean behin egiten dena. Bi galdetegietan jaso da lau egoerei buruzko informazioa.

Oharrak	Datu orokorra ikasleen erabilera-tasa esleitua da. Tasa hau inkestak emandako erantzunen ugaritasuna laburtzeko eta balio numerikoa emateko egiten den kalkulua da. Erabilera-tasa esleituaren bidez, 0tik 100erako eskalan batez besteko datua zein den ezagutzeko aukera dago.
Informazio osagarria	
Argitalpenak eta txostenak	http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.eus/contenidos/informacion/dih4/eu_2091/adjuntos/Arrue_2011_2015_Txosten_teknikoa_e.pdf